

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Riktlinjer för arbetet mot våldsbejakande extremism

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

Diarienummer: KS 2016/392

Dokumentet är beslutat av: Kommunstyrelsen

Dokumentet beslutades den: xx september 2017

Dokumentet gäller för: Samtliga nämnder i Botkyrka kommun

Dokumentet gäller till den: Fem år från beslutsdatumet

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Dokumentansvarig är: Kommunstyrelsen

För revidering av dokumentet ansvarar: Säkerhetschef, kommunledningsförvaltningen

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Säkerhetschef, kommunledningsförvaltningen

Relaterade dokument: Policy mot våldsbejakande extremism

Riktlinjer för arbetet med att värna och stärka demokratin mot våldsbejakande extremism

Policy mot våldsbejakande extremism

Riktlinjerna utgår från Botkyrka kommuns Policy mot våldsbejakande extremism som tydliggör Botkyrka kommuns förhållningssätt till arbetet mot våldsbejakande extremism. Policyn tydliggör även de grundförutsättningar som krävs för att stärka medvetenheten om demokratin och värna denna mot våldsbejakande extremism på en lokal nivå.

Riktlinjerna – ett tydliggörande av hur Botkyrka kommun ska arbeta

Riktlinjerna utgår från de fem förebyggande arbetsområden som anges i policyn. Dessa riktlinjer sammanfattar och beskriver vad som ska prioriteras i kommunens arbete med frågan.

Bakgrund

Den nationella samordnaren har utarbetat en strategi för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Strategin utgår från att varje kommun tar fram en lokal lägesbild över förekomsten av våldsbejakande extremism. Nationella samordnaren förordar också att kommunerna ska ha en kontaktperson som är samordnare i arbetet mot våldsbejakande extremism.

Det främsta syftet med såväl den nationella strategin som med kommunala lägesbilder och planer, är att i tidigast möjliga skede förebygga och motverka våldsbejakande extremism och dess följder.

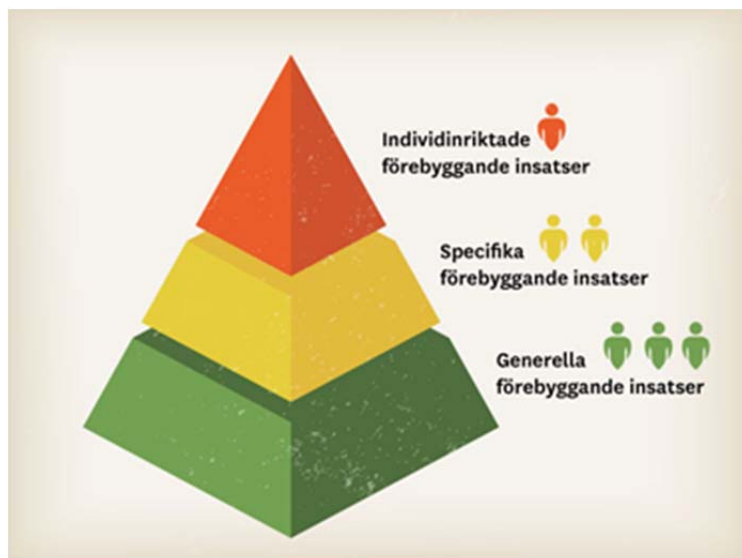
Det sker genom att på kommunal nivå:

- Arbeta förebyggande med att stärka och värna demokratin genom olika åtgärder
- Motverka att personer ansluter sig till våldsbejakande miljöer
- Underlätta för personer att lämna våldsbejakande miljöer

Personer som utfört brott eller misstänks ha utfört brott inom våldsbejakande extremistiska miljöer ska hanteras av polisen och säkerhetspolisen.

Stärka och värna demokratin genom förebyggande insatser

Det förebyggande arbetet ska så långt som möjligt inriktas på flera olika preventionsnivåer:

Generella förebyggande insatser:

De generella förebyggande insatserna utgörs av breda insatser för stora grupper i samhället, med fokus på barn och unga. När arbetet sker med ett brett perspektiv kommer även några ur riskgrupperna att fångas upp. Många yrkesverksamma inom t ex skola, fritids- och ungdomsverksamhet, förskola och föreningar bedriver redan idag insatser som fungerar generellt förebyggande inom ordinarie verksamhet. Kommunen kommer fortsätta arbetet med att identifiera behov av andra, mer riktade generella insatser för att förebygga våldsbejakande extremism.

Specifika förebyggande insatser:

Specifika förebyggande insatser utgörs av målinriktade insatser mot specifika problem eller en identifierad riskgrupp. Insatsen är resursorienterad och siktar på att erbjuda attraktiva alternativ. Skolpersonal, personal inom socialtjänsten, poliser och andra kommunala verksamheter och organisationer i civilsamhället som samverkar lokalt arbetar på den här nivån.

Specifika förebyggande insatser kommer att genomföras utifrån behov. Arbetet med lägesbilden i EST (Effektiv samordning för trygghet), är framförallt det forum där ett eventuellt behov kan identifieras.

Individinriktade insatser:

Individinriktade insatser är insatser som riktar sig mot en enskild individ med ett behov av stöd. Insatsen går ofta hand i hand med förebyggande insatser mot riskgrupper. Vuxna personer som befinner sig i eller har befunnit sig i våldsbejakande miljöer är främst ett polisiärt ansvar. Om det via polisen eller annan myndighet kommer till kommunens kännedom att en individ är eller har varit i en våldsbejakande miljö, kan kommunen i samverkan erbjuda resurser till stöd för att underlätta utträde samt att hjälpa till att återskapa en trygg tillvaro. Insatsen kan handla om att utreda och anpassa erbjudanden och åtgärder. Insatsen genomförs i samverkan mellan polis, kommun och eventuella andra aktörer så som exempelvis kriminalvården och organisationer i civilsamhället.

Där oro finns för barn, ungdomar och unga vuxna som har, eller är i riskzonen för att radikaliserats ska hanteringen ske inom ramen för ordinarie strukturer hos Socialtjänstens myndighetsutövning.

Verka för ett jämlikt Botkyrka

Vid sidan av ett allmänt demokratifrämjande arbete finns ett behov av särskilda insatser för att stärka demokratin mot våldsbejakande extremism. Det handlar om att förebygga diskriminering och rasism som kan utgöra en grogrund för att ansluta sig till våldsbejakande extremism. De faktorer som påverkar en individs beslut att ansluta sig till en våldsam extremistgrupp skiljer sig från individ till individ. Forskning kring extremism visar att ideologi bara är en av flera faktorer och att även strukturella förhållanden som ekonomisk orättvisa, arbetslöshet, utanförskap, bostadsbrist, diskriminering och segregation kan spela roll.

De åtgärder som ”Riktlinjer för en jämlik verksamhet i Botkyrka” beskriver, kommer därför också på sikt att motverka grogrunden för att ansluta sig till våldsbejakande extremistiska miljöer.

Genusperspektiv på våld och våldsbejakande miljöer

Ett förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism bör innefattas i ett tidigt våldsförebyggande arbete och det bör ha ett tydligt genusperspektiv. Det ideologiskt motiverade våldet utförs främst av unga män och de ideologiska rörelserna präglas ofta av maskulina ideal, där våld spelar en avgörande roll i rörelsens kollektiva identitet.

Botkyrka kommun arbetar sedan flera år med ett strukturerat våldsförebyggande arbete. Det sker genom två olika program som heter MVP (Mentors in Violence Prevention) och Tåget. Programmen riktar sig till elever i skolan

(MVP) och förskola (Tåget). MVP och Tåget, bygger på teorier om genus- och åskådarteorier kopplade till våld och våldsprevention.

Det som eventuellt kan skilja politiskt motiverat våld från en del annat våld är att det ofta utövas av organiserade förövare och är planerat i förväg. Genom kunskap om olika våldsbejakande miljöer, kan perspektiv på våldsbejakande extremistiskt våld användas i det redan etablerade våldsförebyggande arbetet.

Genom ett genusperspektiv får vi också större förståelse för extremiströrelsernas utveckling och inre dynamik. Det ger kunskap om vilka mekanismer som ligger bakom unga kvinnors respektive unga mäns eventuella deltagande eller avståndstagande och således hur det skulle kunna gå att arbeta förebyggande för att förhindra att unga ansluter sig till de våldsbejakande miljöerna.

En kartläggning av hur olika extremistgrupper riktar sin rekrytering mot unga kvinnor respektive unga män kommer att genomföras och information kommer att spridas till skolan, fritidsgårdar, föräldrar etc. Arbetet genomförs som ett led i att motverka att unga ansluter sig till extremistiska grupper.

Möta civilsamhället i dess centrala roll

Huvudansvaret för att försvara och utveckla demokratin ligger på Botkyrkaborna själva och deras sammanslutningar så som politiska partier och andra organisationer. Men politiska organ och förvaltningar ska stödja demokratiutvecklingen och underlätta för Botkyrkaborna att delta och engagera sig. (*Botkyrka kommuns Strategi för demokrati och delaktighet*)

Medborgarna och civila samhällets roll i kampen mot antidemokratiska extrema ideologier och rörelser är avgörande. Medvetenhet och kunskap om extremism och dess hot mot demokratin spelar en stor roll, och kampen för att värja demokratin och förebygga våldbejakande extremism måste utgå från ett gemensamt ansvar.

Civilsamhället och det sociala arbetet är avgörande för ett framgångsrikt förebyggande arbete mot rekrytering till våldsbejakande miljöer. Civilsamhället är en viktig bärare av en demokratisk samhällssyn och har en central roll i ett tillitsskapande, konfliktöverbryggande och meningsskapande arbete. Föreningar och trossamfund är viktiga mötesplatser för ungdomar och unga vuxna och skapar engagemang, möten, dialog och delaktighet.

Botkyrka kommun ska därför fortsatt verka för att skapa förutsättningar för ett rikt föreningsliv i kommunen samt återuppta och intensifiera samarbetet med det interreligiösa rådet i kommunen.

Anhöriga som känner oro eller har närstående som radikaliserats till våldsbejakande extremistmiljöer, måste på ett enkelt sätt få information, råd och stöd från kommun. Tydlig information behöver skapas på botkyrka.se, där det framgår var oroliga anhöriga eller andra personer kan vända sig.

Samverkan i befintliga strukturer

Ett nära samarbete mellan myndigheter, organisationer och civilsamhället är av största vikt och det befintliga samarbetet ska utvecklas och fördjupas. En stödfunktion för arbetet mot våldsbejakande extremism kommer att inrättas. Stödfunktionen kommer att bestå av kommunens Trygghetssamordnare samt tjänstepersoner från socialförvaltningens områdesarbete och från socialförvaltningens myndighetsutövning. Syftet med gruppen är att ge stöd internt till förvaltningarna. Gruppen kommer kontinuerligt att fortbildas och Trygghetssamordnaren samordnar gruppens arbete.

Trygghetssamordnaren är sammanhållande för arbetet internt samt med externa parter, t.ex. Botkyrka polisens INEX- ansvarig (Inhemsk extremism). Trygghetssamordnaren är också nationella samordnarens kontaktperson.

Trygghetssamordnaren ska i arbetet använda de befintliga förbyggande forum som finns men också vid behov skapa nya forum. Arbetet mot våldsbejakande extremism är en del av det brottsförebyggande arbetet varför de redan befintliga strukturerna så långt möjligt ska användas. Trygghetssamordnaren ska regelbundet informera om arbetet till lokala brottsförebyggande rådet (BRÅ).

Grunden i det kontinuerliga arbetet för att skapa den lokala lägesbilden sker inom ramen för Effektiv Samordning för Trygghet (EST). EST är en arbetsmetod där trygghet i det offentliga rummet står i fokus. EST består av Botkyrka kommun, lokalpolisområde Botkyrka och Botkyrkabyggen.

Inom ramen för EST samlas respektive organisations lägesbild in veckovis för att sedan slås ihop till en gemensam lägesbild. Kvartalsvis och årsvis kommer en djupare analys av lägesbilderna att göras. Årslägesbilden som även omfattar läget kring våldsbejakande extremism kommer att ligga till grund för Samverkansöverenskommelsen mellan polis och kommun.

EST är under ständig utveckling och planer finns att utvidga informationsinsamlingen inom kommunen. Kommunen ser även över möjligheten att på ett tydligare sätt involvera civilsamhället.

Då lägesbilden i EST primärt berör offentliga miljöer, finns det behov av komplettering gällande våldsbejakande extremism kopplat till enskilda händelser och individer. Det kan t.ex. gälla hot, hot om våld eller våld mot politiker,

tjänstepersoner etc. Säkerhetschefen tillsammans med polisen gör bedömningen om händelsen har koppling till någon extremistmiljö.

Kunskap, utbildning och information

Förebyggande arbete mot våldbejakande extremism är ett av flera perspektiv inom det brottförebyggande arbetet, vilket innebär att det går att använda mycket av den kunskap som redan idag finns. Trygghetssamordnaren ansvarar för att ta fram en långsiktig plan för kompetensutvecklingen inom området. Respektive förvaltning identifierar om nyckelgrupper eller nyckelpersoner har behov av fördjupad utbildning.

Avgörande för ett framgångsrikt arbete är att kunskapsnivån inom området höjs. I samarbete med Fryshuset samt Huddinge och Haninge kommun kommer en utbildningssatsning att göras. I första hand är det personal i första linjen i kommunen som behöver utbildas. En satsning kommer också att göras för att ge en mindre grupp mer djupgående kunskap. Förutsättningar för ett fortsatt samarbete med Fryshuset kring utbildningar och stöd kommer även att ses över.

Information internt på intranätet Botwebb samt externa via hemsidan botkyrka.se kommer att revideras utifrån de behov som beskrivits i dessa riktlinjer.